

Hogeschool Utrecht
College van bestuur
Postbus 573
3500 AN UTRECHT

Besluit

Besluit strekkende tot een positieve beoordeling van een aanvraag om accreditatie van de opleiding hbo-bachelor Communicatiesystemen van de Hogeschool Utrecht

datum	Algemene gegevens:	
9 januari 2012	Naam instelling:	Hogeschool Utrecht
onderwerp	Naam opleiding:	hbo-bachelor Communicatiesystemen (240 ECTS)
Besluit	Datum aanvraag:	29 december 2010
accreditatie hbo-bachelor	Variant opleiding:	voltijd
Communicatiesystemen van de	Afstudeerrichtingen:	Bedrijfscommunicatie, Digitale communicatie, International
Hogeschool Utrecht		Communication and Media
(#4800)	Locatie opleiding:	Utrecht
uw kenmerk	Naam VBI:	Hobéon Certificering B.V. (Hobéon)
O&O/AB-IDJJ/2010-509d	Datum visitatie:	27 en 28 september 2010
ons kenmerk	Datum VBI-rapport:	20 december 2010
NVAO/20120051/AH		

bijlage

1

Beoordelingskader:

Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs [hbo-bachelor] van de NVAO (Accreditatiekader; Stcrt. 2003, 120). Op grond van het toepasselijke Accreditatiekader wordt een opleiding beoordeeld aan de hand van zes onderwerpen, te weten: doelstellingen opleiding, programma, inzet van personeel, voorzieningen, interne kwaliteitszorg en resultaten.

Samenstelling Hobéon-panel:

- drs. W.G. van Raaijen (voorzitter), partner Hobéon Groep;
- ir. F. G. Visser (werkvelddeskundige), eigenaar en oprichter van adviesbureau Cozimo (research, consultancy en projectmanagement in online media en communicatie);
- prof.dr. P. Verweel (vakdeskundige), hoogleraar bestuur en organisatiewetenschap in het bijzonder organisatie en management van cultuurverschillen en zingeving in organisatie (Universiteit Utrecht), onderwijsdirecteur departement Bestuur- en Organiseringswetenschap (Universiteit Utrecht);
- M.D. Iedema (student-lid), student Digitale Communicatie aan de Hogeschool Arnhem en Nijmegen (HAN) ;
- D.P.M. de Koning (secretaris), adviseur Hobéon Groep.

Aanvullende informatie:

De NVAO heeft de instelling op 26 juli 2011 per brief om aanvullende informatie gevraagd over het proces van de visitatie, toetsing en beoordeling, de samenhang tussen de

Inlichtingen

Linda te Marvelde
+31 (0)70 312 23 13
l.temarvelde@nva

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300 | F + 31 (0)70 312 2301
info@nva

Pagina 2 van 11 verschillende opleidingsprofielen, de verhouding tot de voormalige opleiding Communicatiesystemen, het profiel International Communication and Media. Bij brief van 4 oktober 2011 heeft Hobéon Certificering de aanvullende informatie aan NVAO doen toekomen. De NVAO heeft deze informatie in haar beoordeling betrokken.

Bevindingen:

Doelstellingen opleiding

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

De opleiding Communicatiesystemen is een beroepsopleiding die professionals opleidt die zich bezighouden met het ontwerpen, produceren en gebruiken van communicatiemiddelen van en binnen organisaties. Het gaat daarbij om de uitvoering van het communicatie- en informatiebeleid van organisaties door de inzet van middelen en media voor in- en externe stakeholders. Dit gebeurt in toenemende mate vanuit een crossmediaal perspectief. De opleiding biedt drie profielen aan: Bedrijfscommunicatie (BC), Digitale Communicatie (DC) en het Engelstalige International Communication and Media (ICM).

Het beroepsprofiel van de opleiding is in 2009 opnieuw geformuleerd en is door de beroepenveldcommissie (BVC) gevalideerd. De opleiding heeft negen gemeenschappelijke competenties (eindkwalificaties) opgesteld voor alle profielen. Het opleidingsprofiel ICM heeft een tiende competentie toegevoegd over werken in een internationale en/of interculturele context. Het toepassingsgebied van de competenties is afhankelijk van de specifieke beroepsuitoefening. Zo ligt bij het profiel BC de nadruk op crossmediale communicatiemiddelen. Bij ICM wordt de toepassing van crossmediale communicatiemiddelen binnen het internationale en interculturele domein bestudeerd. In het profiel DC spitsen de competenties zich toe op nieuwe media en toepassingen daarvan. Een continue en belangrijk aandachtspunt blijft volgens het panel de profilering van de verschillende profielen binnen de opleiding. Hierbij is aandacht voor de verscheidenheid in de profielen binnen de opleiding van belang, maar ook gezamenlijkheid van de profielen in de opleiding.

De opleiding beschikt over een beroepenveldcommissie ter validering van haar competenties. Het panel heeft geconstateerd dat deze expliciet overlegt over trends en ontwikkelingen binnen het vakgebied van communicatie en informatie en de betekenis hiervan voor het competentieprofiel en de curricula.

Binnen het landelijk opleidingsoverleg Communicatiesystemen (LOCS) voeren de vier hbo-instellingen die een opleiding Communicatiesystemen aanbieden, meerdere keren per jaar overleg over actuele ontwikkelingen in het werkveld, het beroeps- en competentieprofiel en over afstemming en samenwerking tussen de opleidingen.

Het panel is van mening dat de eindkwalificaties van de opleiding CS corresponderen met de kerntaken van een (beginnend) beroepsbeoefenaar in het domein van communicatie en media. Een afgestudeerde van de opleiding Communicatiesystemen kan een organisatie ondersteunen bij het ontwerpen, produceren en gebruiken van communicatie middelen die zij wil inzetten om een dialoog tot stand te brengen met haar interne en externe stakeholders. Het kan gaan om een informatiesysteem, een website, maar ook bijvoorbeeld om een campagne of een evenement. Steeds vaker worden middelen en media gelijktijdig ingezet in crossmediale concepten.

Pagina 3 van 11 Het panel constateert dat de opleidingscompetenties overeenkomen met het hbo bachelor-niveau. De opleiding maakt een inzichtelijke verbinding tussen de landelijke competenties en de eigen opleidingskwalificaties en legt een relatie met de Dublin descriptoren. De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'doelstellingen opleiding' als voldoende. De NVAO onderstreept de mening van het panel inzake de profilering van de opleidingsprofielen die hun eigen toepassingsgebieden kennen maar zich ook zichtbaar dienen te verenigen binnen de opleiding.

Programma

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Het programma volgt actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk en het vakgebied. De opbouw van de opleidingsprofielen is op een dusdanige wijze ingericht dat actuele kennis uit de beroepspraktijk een wezenlijk onderdeel vormt van de curricula. Deze kennisoverdracht wordt op meerdere manieren gerealiseerd mede afhankelijk van de fase van de opleiding. Ten eerste vindt kennisontwikkeling plaats door middel van vakliteratuur en colleges. Ten tweede door geïntegreerde opdrachten van (fictieve) opdrachtgevers in de vorm van beroepsproducten. Ten derde door gastlessen door vertegenwoordigers uit de beroepspraktijk. Naast kennis vanuit het vakgebied wordt tijdens de bacheloropleiding ook basiskennis aangeboden uit relevante vakgebieden als organisatiekunde, bedrijfseconomie, recht en sociale wetenschappen.

Het onderwijs is gebaseerd op drie pijlers, te weten competentiegericht, vraaggericht en een sterke leeromgeving. Studenten verwerven ieder jaar van de opleiding een aantal competenties wat uiteindelijk resulteert in het competentieprofiel van een startende hbo-professional. De vraaggerichtheid van het onderwijs hebben de profielen vormgegeven door overwegend opdrachtgestuurd onderwijs aan te bieden. Studenten worden in de meeste cursussen geconfronteerd met een relevant probleem uit de beroepspraktijk in de vorm van een opdracht die uitmondt in een specifiek beroepsproduct. Daarbij worden zij geacht om hun verworven kennis en vaardigheden toe te passen binnen de context van de actuele (internationale) beroepspraktijk. In het derde jaar lopen de studenten stage (30 ECTS) waar zij zelfstandig taken uitvoeren op het vakgebied van het opleidingsprofiel. De afstudeeropdrachten in jaar vier bestaat uit het uitvoeren van een opdracht voor een reële opdrachtgever.

De opleiding Communicatiesystemen is onderdeel van de Faculteit Communicatie en Journalistiek. De faculteit heeft een kenniscentrum dat zich ten doel stelt op basis van toegepast wetenschappelijk onderzoek inzicht te verwerven in de impact van media en communicatie op de samenleving en de (gewenste) consequenties voor de communicatieprofessionals in het private, publieke en zakelijke domein. Het kenniscentrum bevat drie lectoraten: Overheidscommunicatie, Crossmedia Content Business modellen en Beleid Nieuwe Media, en Crossmedia Content Kwaliteitsjournalistiek. Het panel heeft vastgesteld dat kennis vanuit de lectoraten direct terugkomt in het onderwijsprogramma. Het lectoraat Crossmedia Content Business modellen en Beleid Nieuwe Media heeft inhoudelijk de meeste verbanden met de opleiding. Er zijn vanuit dit lectoraat drie minoren en diverse vakken ontwikkeld. Een goed punt is volgens het panel de ontwikkeling van zogenoemde

Pagina 4 van 11 research templates die gebruikt kunnen worden bij het schrijven van een onderzoeksvoorstel en/of plan van aanpak in het afstudeertraject. De kenniskring van het lectoraat telt zes vaste docenten en vijf tijdelijke docenten. Er zijn drie studenten die participeren in de kenniskring als student-assistent en vijf studenten zijn afgelopen studiejaar afgestudeerd bij het lectoraat.

De opleidingsprofielen delen een kennisbasis (75,5 ECTS) rond vier domeinen: communicatie, (cross) media, management en organisatie, en vaardigheden (onderzoek, taal, en beroepsvaardigheden). De opleiding kent cursussen die identiek zijn voor alle profielen, die voor 50% overlappen en die profielspecifiek zijn. De opleiding heeft het afgelopen studiejaar de gezamenlijkheid van de drie profielen bestendigd. Dit heeft geleid tot een gezamenlijke competentiematrix Communicatiesystemen en een kader leerplan CS. Bij de huidige curriculumherziening dienen deze als uitgangspunt.

De opbouw van het programma waarborgt een goede inhoudelijke samenhang. De opleiding kent de leerlijnen: conceptueel, integraal, vaardigheden en reflectie. De conceptuele leerlijn is gericht op kennis en inzicht binnen het vakdomein, maar ook binnen relevante vakgebieden als organisatiekunde, bedrijfseconomie, recht en sociale wetenschappen. Binnen de integrale leerlijn werken studenten aan beroepsproducten. Bij de vaardighedenlijn leren studenten beroepsvaardigheden aan zoals (tweede) taalbeheersing, communicatieve vaardigheden en ethisch denken en handelen. De reflectieleerlijn is verweven binnen de andere leerlijnen. De competenties komen ieder jaar op een hoger niveau terug in de opleidingsprofielen.

Samenhang wordt verder gerealiseerd door een gefaseerde verticale opbouw, die aansluit bij het ontwikkelproces van de student. In jaar één maken studenten kennis met de beroepspraktijk en beschikken zij over basiskennis en –vaardigheden om onder begeleiding eenvoudige taken uit te voeren. De beroepstaak is reproductief en taakgericht. In jaar twee werken studenten toe naar de beroepspraktijk. Zij kunnen min of meer zelfstandig (probleemgerichte) taken uitvoeren in een praktijksituatie (eenvoudige context). In jaar drie en vier is er sprake van integratie van beroepspraktijken en specialisatie. Student beheersen nu alle noodzakelijk kennis en vaardigheden om in een complexe situatie professioneel te handelen. De horizontale samenhang in de opleidingsprofielen wordt geborgd door de inhoudelijke afstemming tussen cursussen en modules.

Het programma is studeerbaar en de studielast is evenwichtig verdeeld. De gemiddelde contacttijd van studenten per jaar is in het eerste jaar 506 uur (gemiddeld 18,7 uur p/w), in het tweede jaar 592 uur (gemiddeld 21,1 uur p/w), in het derde jaar 168 uur (gemiddeld 8,4 uur p/w) en in het vierde jaar (zonder de minor) 5 uur (gemiddeld 0,95 uur p/w). De studenten worden bij alle opleidingsprofielen in alle jaren in een vast klassenverband geplaatst. Tijdens de profileringsruimte, de stage en het afstuderen volgen studenten een individuele route en worden zij individueel begeleid. De grootste groep studenten geeft aan gemiddeld tussen de 26 tot 30 uur aan de studie te besteden. Verder wordt de studiebelasting als goed ervaren, hoewel de spreiding over het jaar voor verbetering vatbaar is.

De opleiding heeft de toelatingseisen vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling. Het panel constateert dat de opleiding een adequaat beleid voert op het terrein van instroom. De opleiding heeft een goed beeld van de instroommarkt en heeft haar onderwijsaanbod adequaat afgestemd op verschillende instroomgroepen door studenten in staat te stellen verschillende routes te volgen. Het panel stelt verder dat de opleiding er op een adequate

Pagina 5 van 11 wijze voor zorgt dat het onderwijs aansluit bij de verschillende instromende studenten, onder meer door aandacht te schenken aan eventuele deficiënties van studenten op het gebied van de Nederlandse en Engelse taal en door aandacht te schenken aan studievoordigheden en –houding. Het panel constateert bij het opleidingsprofiel International Communication and Media aansluitingsproblemen met het niveau van de Engelse taalbeheersing tussen buitenlandse en de Nederlandse studenten. Dit bemoeilijkt in sommige gevallen de samenwerking tussen studenten. Het panel vindt dit een aandachtspunt gezien de groeiende instroom van Nederlandse studenten in dit profiel.

De opleiding besteedt structureel aandacht aan instroomactiviteiten en voorlichting, onder andere door de inzet van voorlichtingsdagen en meeloopdagen.

De bacheloropleiding Communicatiesystemen voldoet aan de formele eis van 240 ECTS met betrekking tot de omvang van het curriculum van een hbo-bacheloropleiding.

De opleiding hanteert een competentiegericht onderwijsmodel. Het onderwijs is gericht op het in samenhang verwerven van kennis, vaardigheden en houdingsaspecten waarmee beroepstaken kunnen worden uitgevoerd. Het leren vindt zoveel mogelijk plaats in realistische leeromgevingen, waarbij leertaken lijken op beroepstaken. De opleiding maakt gebruik van opdrachtgestuurd onderwijs en heeft het programma zodanig ingericht, dat actuele kennis uit de beroepspraktijk een wezenlijk onderdeel van het curriculum vormt. Het panel heeft een vertaling van het didactisch concept terug kunnen vinden in de uitwerking van het onderwijsprogramma. Er is een variatie in werkvormen afhankelijk van het doel van het onderwijs. Al naargelang het gaat om kennis, inzicht, vaardigheden en/of houding worden verschillende werkvormen ingezet.

De uitgangspunten voor het toetsbeleid zijn facultair vastgelegd en is erop gericht om een kader te scheppen dat aansluit op het competentiegericht onderwijs. De opleiding hanteert verschillende toetsvormen die zijn afgestemd op het betreffende onderwijs. Het panel herkent in de toetsen een oplopend niveau door de jaren heen en constateert dat de inhoudelijke kwaliteit van de toetsen voldoende is. Toetsen en praktijkopdrachten worden beoordeeld aan de hand van beoordelingsformulieren. Het werkveld is betrokken bij de beoordeling van praktijkopdrachten.

Toetsen worden ontwikkeld door teams waarbij toetstechnische principes van validiteit en betrouwbaarheid worden gehanteerd. De faculteit organiseert - waar nodig – scholing op het gebied van het technisch beoordelen van toetsen. De faculteit voert stapsgewijs toetsmatrizen in om de kwaliteit van toetsing te verbeteren. Ten tijde van de visitatie waren deze toetsmatrizen in ontwikkeling. Het panel is van mening dat toetsmatrizen als goed hulpmiddel functioneren bij de borging van de kwaliteit van toetsen.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport in combinatie met de aanvullende informatie deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'programma' als voldoende. De NVAO onderstreept de mening van het panel inzake de toetsmatrizen en verwacht dat het ingezette toetsbeleid geheel ten uitvoer wordt gebracht. Daarnaast benadrukt de NVAO het belang van de gezamenlijkheid (in de vorm van een gemeenschappelijke kennisbasis) die ten grondslag ligt aan de verschillende opleidingsprofielen.

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

De opleiding maakt deel uit van het Instituut voor Communicatie van de Faculteit Communicatie en Journalistiek. Docenten zijn veelal niet gebonden aan één opleiding, maar geven les bij verschillende opleidingen in het instituut en/of de faculteit. Hiermee wordt bewust gekozen voor de inzet van een flexibele formatie. Dit betekent ook dat er gestuurd wordt op het inzetten van docenten met deeltijdaanstellingen die tevens in de beroepspraktijk werken en van freelancers die direct uit praktijk komen. Samen met docenten met een vaste aanstelling vormen zij de kern van het docententeam van een opleidingsprofiel. De docenten houden ontwikkelingen in het vakgebied bij via hun eigen relatienetwerken, lidmaatschappen van beroepsnetwerken en deelname symposia of relevante (landelijke) overleggen. Een aantal docenten draagt actief bij aan het onderzoek in de kenniskring Overheidscommunicatie of de kenniskring Crossmedia Content. De docent-studentratio in het gehele instituut is 1:27,6 (inclusief personeel dat niet in loondienst is) en is daarmee voldoende om het onderwijs te verzorgen.

Het panel heeft uit de cv's van docenten kunnen afleiden dat zij in voldoende mate gekwalificeerd zijn om het onderwijs naar behoren uit te kunnen voeren. Het instituut telt op dit moment 59 docenten die over een mastertitel beschikken (54%). Er zijn 4 docenten gestart met een masteropleiding. 5% van het docentencorps van het instituut is gepromoveerd en 2 docenten zijn bezig met een promotieonderzoek binnen de lectoraten. Alle docenten binnen het profiel ICM dienen Engelstalig niveau C1 (Cambridge Certificate of Advanced English) te hebben. Op dit moment heeft 80% van het docentencorps dit niveau bereikt. Verder moeten ICM docenten affiniteit hebben met studenten met een andere culturele achtergrond. Twintig procent van de docenten is van niet-Nederlandse afkomst. De opleiding kent een goed inwerkprogramma voor nieuwe docenten, een functionerende gesprekscyclus en er zijn scholingsfaciliteiten voor kennisbevordering van docenten.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport in combinatie met aanvullende informatie deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'inzet van personeel' als voldoende.

Voorzieningen

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Het panel heeft op basis van de gesprekken en eigen waarnemingen tijdens de rondleiding vastgesteld dat de huisvesting en de overige voorzieningen toereikend zijn om het programma te realiseren. Het gebouw biedt ruimtes voor zelfstudie, projectruimtes, trainingslokalen, computerruimtes, multimedialabs, hoor- en werkcollegeruimtes en eigen tv- en radiostudio's. Er is in het gebouw een grote collegezaal aanwezig. Daarnaast is er een groot aantal werkplekken voor individuen en kleine groepen beschikbaar. De faculteit heeft een eigen mediatheek met een eigen collectie van ca. 15.000 banden (boeken, naslagwerken, scripties, dvd's) en ca. 180 betaalde (vak)tijdschriftabonnementen op het vakgebied van (digitale) communicatie en journalistiek. Ongeveer 30-40% van de collectie is niet Nederlandstalig.

Pagina 7 van 11 Studieloopbaanbegeleiding wordt steeds meer in het curriculum geïntegreerd. Zo stuurt de opleiding aan op een vanzelfsprekende en geïntegreerde ondersteuning voor studenten in de vorm van coaching. Het merendeel van de studieloopbaanbegeleiders van de faculteit heeft een certificeringstraining van de hogeschool doorlopen. In de propedeuse is de studieloopbaanbegeleiding intensief en ligt de focus op studieoriëntatie en studieplanning. In jaar 2, 3, en 4 is studieloopbaanbegeleiding ingevuld met concrete studie-coaching en is er aandacht voor de professionele ontwikkeling van de student. De bacheloropleiding beschikt, naast de begeleiders, ook over twee studiecoördinatoren waar studenten met een studieachterstand en/of bij bijzondere omstandigheden terecht kunnen. Tussen de coördinator en de student wordt een studievoortgangcontract afgesloten waarin afspraken over te volgen onderwijs en toetsing worden vastgelegd. Voor de deeltijdse variant geldt dat de coördinator ook individuele afspraken maakt, daar waar de werksituatie en de planning van het binnenschoolse curriculum met elkaar in conflict raken.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'voorzieningen' als voldoende.

Interne kwaliteitszorg

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

De interne kwaliteitszorgcyclus van de opleiding volgt – volgens hogeschoolbeleid – de jaarlijkse planning- en controlecyclus (P&C) met jaarplannen. De essentie van kwaliteitszorg ligt volgens de hogeschool en de opleiding in het systematisch doorlopen van de PDCA-cyclus bij alles wat zij doet. De jaarlijkse planning- en controlecyclus start met het vaststellen van een facultaire werkagenda door het directieteam. Deze agenda wordt mede bepaald op basis van verzamelde managementinformatie, trends in het beroepenveld, marktontwikkelingen en uitkomsten van (interne) audits. Het meerjarenbeleid van de faculteit en de hogeschool vormt het kader waarbinnen wordt geopereerd. Het facultaire beleid en de bijbehorende streefcijfers worden jaarlijks vastgelegd in een managementcontract tussen het College van Bestuur en de faculteitsdirecteur. De opleiding participeert in alle hogeschool-brede onderzoeken. Daarnaast heeft de opleiding eigen evaluatie-instrumenten, zoals cursusevaluaties door studenten en docenten, docentevaluaties door studenten, exitgesprekken en exit-enquêtes, stage-evaluaties, adviezen van de beroepenveldcommissie, overleg met de opleidingscommissie (OC) en klassenvertegenwoordigeroverleg.

De opleiding voert een adequaat verbeterbeleid. Zij onderneemt actie wanneer uit evaluaties blijkt dat niet aan de gestelde kwaliteitscriteria/streefnormen is voldaan of wanneer er sterke signalen vanuit studenten, docenten of het werkveld komen over gewenste verbeteringen. Een facultaire kwaliteitszorgcoach ondersteunt de opleiding met het invoeren en vasthouden van de kwaliteitscyclus in het onderwijs. Niettemin is het panel van oordeel dat de opleiding in het beheer van de verbetercyclus nog een verbeteringslag kan maken. Een structurele analyse van de resultaten ontbreekt vaak nog. Bij deze analyses zou de confrontatie tussen de eigen geformuleerde ambitie, de evaluatieresultaten en de werkelijke mening van docenten en studenten explicieter meegenomen kunnen worden.

Pagina 8 van 11 Relevante stakeholders zijn betrokken bij de interne kwaliteit zorg. Voor docenten en studenten gebeurt dit via diverse overlegvormen en evaluaties. Het werkveld wordt betrokken via de beroepenveldcommissie. De opleiding betreft alumni via de inzet van de jaarlijkse hbo-monitor. De opleiding koppelt de evaluatieresultaten en genomen verbetermaatregelen op een adequate manier terug aan de docenten maar kan nog een verbetering maken in de terugkoppeling naar studenten.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'interne kwaliteitszorg' als voldoende.

Resultaten

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Het afstudeertraject bestaat uit een opdracht uit de beroepspraktijk die de student gedurende 20 (DC en ICM) of 10 weken (BC) uitvoert. De student studeert af op een communicatievraagstuk van een organisatie. Het afstudeerwerkstuk wordt bij de profielen DC en ICM beoordeeld door twee docenten door middel van een beoordelingsformat. Naast het inleveren van een afstudeerrapport doet de student bij DC en ICM mondeling examen waarbij er vaak een gecommiteerde uit het werkveld aanwezig is. Bij BC wordt het afstudeerrapport aan de hand van een format beoordeeld door zowel de bedrijfsbegeleider als de docent. De docent stelt het uiteindelijke cijfer vast.

Het panel heeft acht afstudeerwerkstukken van de opleiding beoordeeld, verdeeld over de verschillende profielen. Het panel acht het niveau van de scripties voldoende voor een hbo-bacheloropleiding. In enkele scripties constateert het panel dat er meer aandacht zou kunnen zijn voor de methodologische verantwoording. Aandacht voor het adequaat formuleren en analyseren van probleemstellingen en voor het koppelen van conclusies aan de onderzoeksvragen/deelvragen blijft daarnaast essentieel. Het gebruik van relevante literatuur is wisselend. Met de bijdrage die de lector levert aan de integratie van onderwijs en toegepast onderzoek verwacht het panel in toekomstige afstudeeropdrachten op dit punt verbetering te zien. Ook heeft het panel geconstateerd dat met name de consistentie en de transparantie van de totstandkoming van het oordeel verder verbeterd kan worden. Met het aanpassen van het beoordelingsformulier, de intervisie die tussen docenten wordt georganiseerd en de meer controlerende rol van de examencommissie is het panel van mening dat de opleiding dit punt op een adequate manier heeft geadresseerd.

De opleiding hanteert een facultair streefcijfer voor het evalueren van het gemiddelde studierendement. Het facultaire streefcijfer voor afstudeerrendement na vijf jaar is 54%. Het streefcijfer voor afstudeerrendement na acht jaar is 70,5%. De beschikbare cijfers laten zien dat de resultaten wisselen en enkele jaren onder het niveau van de streefcijfers liggen. Het afstudeerrendement na vijf jaar is gemiddeld 49% (2002-2003). Het afstudeerrendement na acht jaar is gemiddeld 58% (1999-2000). Het panel spreekt zich positief uit over de genomen maatregelen om de rendementen te verbeteren. Zo zet de opleiding studieloopbaanbegeleiding en intensievere voorlichting in die gericht is op het voorkomen van uitval. Daarnaast hanteert de opleiding een norm van 50 ECTS bij het bindend studieadvies in het eerste jaar. De opleiding heeft ook maatregelen genomen om het langstuderen tegen te gaan. Er zijn coaches aangesteld voor studenten die na vijf jaar nog

Pagina 9 van 11 niet zijn afgestudeerd. Deze coaches begeleiden de studenten tijdens en naar het afstuderen.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'resultaten' als voldoende.

Pagina 10 van 11 **Besluit:**

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool Utrecht te Utrecht in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 6 december 2011 naar voren te brengen. Van deze gelegenheid heeft het college van bestuur geen gebruik gemaakt.

De NVAO besluit dat accreditatie wordt verleend aan de hbo-bachelor Communicatiesystemen (240 ECTS; variant: voltijd; locatie: Utrecht) van de Hogeschool Utrecht te Utrecht. De opleiding kent de volgende afstudeerrichtingen Bedrijfscommunicatie, Digitale communicatie, International Communication and Media.

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2012 en is van kracht tot en met 31 december 2017.

Den Haag, 9 januari 2012

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

Lucien Bollaert
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Facet	Beoordeling door VBI
		<i>voltijd</i>
1. Doelstellingen	1.1 domeinspecifieke eisen	V
	1.2 niveau bachelor	G
	1.3 oriëntatie hbo	V
Beoordeling onderwerp		V
2. Programma	2.1 eisen hbo	G
	2.2 relatie doelstellingen – programma	V
	2.3 samenhang programma	G
	2.4 studielast	V
	2.5 instroom	G
	2.6 duur	voldaan
	2.7 afstemming vormgeving en inhoud	G
	2.8 beoordeling en toetsing	V
Beoordeling onderwerp		V
3. Inzet personeel	3.1 eisen hbo	G
	3.2 kwantiteit personeel	V
	3.3 kwaliteit personeel	G
Beoordeling onderwerp		V
4. Voorzieningen	4.1 materiële voorzieningen	G
	4.2 studiebegeleiding	V
Beoordeling onderwerp		V
5. Interne kwaliteitszorg	5.1 evaluatie resultaten	G
	5.2 maatregelen tot verbetering	V
	5.3 betrokkenheid medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	V
Beoordeling onderwerp		V
6. Resultaten	6.1 gerealiseerd niveau	V
	6.2 onderwijsrendement	V
Beoordeling onderwerp		V
Eindoordeel		Positief

De facetten krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E), met uitzondering van het facet "Duur" (2.6), waarvoor geldt: "voldaan" of "niet voldaan". De onderwerpen krijgen het oordeel voldoende of onvoldoende